

Istungidokument

A9-0096/2023

30.3.2023

RAPORT

ühise turukorralduse määrusega ette nähtud koolipuuvilja, -köögivilja, -piima
ja piimatoodete kava rakendamise kohta
(2021/2205(INI))

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

Raportöör: Carmen Avram

SISUKORD

	lk
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	7
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	16
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	17

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Käesoleva raporti teemaks on koolikavu käsitlevate ELi õigusaktide rakendamine. Selles keskendutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrusele (EL) 2016/791, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1308/2013 ning (EL) nr 1306/2013 haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ning piima pakkumise toetuskava osas, komisjoni 3. novembri 2016. aasta rakendusmäärusele (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks, ning komisjoni 3. novembri 2016. aasta delegeeritud määrusele (EL) 2017/40, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima pakkumiseks, ning muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) nr 907/2014. Raport põhineb Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uurimuse „Implementation of the EU School’s Scheme for fruit, vegetables and milk products“ (ELi koolipuuvilja, -köögivilja ja piimatoodete kava rakendamine) järeldustel.

Peamised järeldused

Ametiasutused on suhtunud kavasse positiivselt, kirjeldades seda kui väärtuslikku kogemust, mis võimaldab laialdast teavitamist ja tasuta juurdepääsu tervislikule ja kestlikule toitumisele kõigile lastele, olenemata nende sotsiaal-majanduslikust seisundist. Eriti tänuväärseks on peetud püüdlusi taastada laste jaoks seos põllumajandusega ja õpetada neile tervislikke toitumisharjumusi. Kava sisaldab märkimisväärset võimalust järgida ühtlasi ka rohelises kokkuleppes, strateegias „Talust taldrikule“, vähktõvevastase võitluse kavas, ELi lastegarantiis ja mahepõllumajanduse tegevuskavas seatud edasipüüdlikke eesmärke. Kava potentsiaali õnnestavad aga selle eelarve, ulatus, rahastamiskõlblike toodete määratlus ning jagamis- ja rakendusmeetodid. Sidusrühmad kinnitasid üksmeelselt, et liikmesriigid ei oleks üksi suutnud saavutada seda, mis on saavutatud käimasolevate ELi koolikavadega.

1. Õigusaktide rakendamine aastatel 2017–2022

1.1 Osalejate arv

Andmed näitavad, et kava ei jõua märkimisväärse osani koolilastest (näiteks 2019/2020. õppeaastal osales kavas 76,2 miljonist ELi õpilasest ainult 19,1 miljonit). See probleem on otseselt seotud koolidele eraldatud piiratud eelarvega.

COVID-19 pandeemia süvendas probleemi veelgi, sest kaasatud laste arv vähenes 2020/2021. õppeaastal tunduvalt. 31. jaanuaril 2021 esitatud seirearuanded näitavad, et koolide sulgemine ja kaugõpe tõid kaasa osalevate laste arvu märkimisväärse vähenemise. Osalejaid oli hinnanguliselt 16 miljonit, mida on vähem kui 27-liikmelise ELi varasematel õppeaastatel. Osalejate arvu vähenemine on märkimisväärne isegi siis, kui arvestada, et Ühendkuningriik jäi esimest korda kavas osalemisest välja ja Kreeka ei saanud kava rakendada riigihankega seotud probleemide tõttu. Langustrendi on näha kõigis liikmesriikides.

1.2. Jagatud toodete kogus ja mitmekesisus

Pandeemial olid tõsised tagajärjed ülemaailmsele toiduainete tarneahelale, sealhulgas kavaga hõlmatud toodetele (puuviljad, köögiviljad ja piim). Koolide sulgemisest tingitud katkestused toodete jagamises avaldasid survet tarnijatega sõlmitud lepingutele. Koolidele jagatud toodete koguseid vähendati ja jagamiskorda kohandati (nt keskkonnasõbralikumatele lahendustele eelistati üksikportsjonitena pakendamist, et võimaldada sotsiaalset distantseerumist). Jagamisperioodi lühendamine vähendas ka jagamiseks kättesaadavate toodete valikut (rakendusperioodidel oli saadaval vaid piiratud valik värsked puu- ja köögivilju).

Jagamisega seotud kulud vähenesid (osalevates riikides) üldiselt nii liidu kui ka riiklikul tasandil.

1.3 Haridustegevus

Haridusmeetmed on osutunud kava üheks kõige edukamaks osaks. Kuigi selle ELi poliitikavahendi mõju lastele ja nende toitumisharjumustele on raske eraldi mõõta, näitavad uuringud, et haridusmeetmetes osalenud õpilased olid tervisliku toitumise harjumustest teadlikumad kui need, kes ei olnud meetmetega kokku puutunud. Pandeemia jättis vähem võimalusi mõningate kavade ette nähtud haridusmeetmete rakendamiseks, nagu põllumajandusettevõtete külastamine või toiduvalmistamis- ja degusteerimistunnid. Enamik liikmesriike suutis siiski kavade ette nähtud haridustegevust kaugõppega kohandada. Jõupingutustest hoolimata on kaasatud laste arv ja haridustegevusega seotud kulutused siiski vähenenud.

2. Eelarve

Kulude vähenemist ei tohiks tõlgendada kava populaarsuse puudumisena. Vastupidi – mõnes liikmesriigis on osaleda soovivaid haridusasutusi rohkem kui igaks aastaks saadaolevaid rahaeraldisi. Kuigi kava sisendikulud (pidades silmas ELi abi) aitavad mõnevõrra kaasa kava eesmärkide saavutamisele, peetakse eelarvet üldiselt ebapiisavaks, et olla kaugeleulatav ja avaldada märkimisväärset mõju. Praegu on kava täiendamiseks vaja kaalukat osa riiklikest vahenditest, mis tähendab, et ELi vahenditest üksi riiklike eesmärkide saavutamiseks ei piisa. Samal ajal ei ole kava rakendamine olnud liikmesriikide lõikes ühtlane ja mõned riigid ei ole eelarvet täielikult ära kasutanud. Kuigi esineb mõningaid erinevusi, näitab üldine suundumus liikmesriikides, et osalevate laste stabiilse arvuni jõudmiseks ja toodete jagamise korrapärasuse tagamiseks on vaja tugevamat eelarvet, samal ajal kui osalejate arvu suurenemine nõuab rahastamise järsku suurendamist. Viimasel ajal põhjustavad muret inflatsioon ja toiduainete hinnatõus, mille tõttu võib kava ulatus ja mõju väheneda. Lisaks avaldas Euroopa Komisjon hiljuti määruse, millega võimaldatakse ELi koolikava raames antava ELi abi sisemist ümberjaotamist, et toilitada ELi koolidesse õppima asunud Ukrainast põgenenud lapsi.

3. Katvus

Kava rakendamisel piirdatakse peaaegu täielikult alg- ja keskkooliga. 70 % osalejatest on algkoolis käivad lapsed, 20 % käivad lasteaias ja vaid 10 % keskkoolis, kusjuures kõige rohkem osalejaid on Saksamaal, kellele järgnevad Rootsi, Rumeenia ja Poola.

4. Haldusmenetluse lihtsustamine

Edaspidisel rakendamisel on veel üks kriitiline punkt haldusmenetluse lihtsustamine ja

ühtlustamine. Riigikoolidel on tavaliselt suur halduskoormus, seetõttu peab kava koolides huvi äratamiseks olema lihtne. Praegu ei ole kavaga seotud haldusmeetmed optimaalsed. Lihtsustamise eesmärgil võetavad meetmed võiksid olla toetusetaotluste esitamise (liikmesriikidele jäetud) tähtaja kaotamine, tähtaja järgselt maksete vähendamise süsteemi läbivaatamine ning suurem paindlikkus eelarve ümberpaigutamisel ja ümberjaotamisel. Halduskorra lihtsustamise küsimuses on pandeemia tõttu tekkinud positiivne tava olnud kaugkontrollide kasutuselevõtmine, mis peaks jätkuma ka pärast tavapärase elu juurde naasmist.

5. Toodete loetelu laiendamine ja kvaliteedi parandamine

Edaspidisel rakendamisel tuleks kaaluda suhkrlisandiga toodete jagamise piiramist, kuna koolide juhtkonnad ja lapsevanemad on enamasti seisukohal, et see on vastuolus kava üldeesmärkidega. Lisaks tuleks edasisel rakendamisel kehtestada kohustused, et tooted vastaksid tervise-, eetilistele ja keskkonnakriteeriumidele.

Järeldused ja soovitused

Õigusaktide rakendamine

Raportööri arvamuse kohaselt tuleks järgida järgmisi peamisi poliitilisi soovitusi:

- edaspidisel rakendamisel tuleks kaaluda kava eelarve järkjärgulist suurendamist;
- liikmesriikidel peaks olema kohustus eraldada ELi eelarvest vähemalt nõutav osa haridusmeetmete rakendamisele ning neid meetmeid tuleks võtta sagedamini ja laialdasemalt;
- jagamisele minevad tooted peaksid olema töötlemata, mahepõllumajanduslikud ja pärit liidust. Lisaks on soovitatav kehtestada toodete suhtes objektiivsetele kriteeriumidele vastavad kohustused, mis peaksid hõlmama tervise-, keskkonna- ja eetilisi kaalutlusi, hooajalisust, mitmekesisust ja kohalike toodete kättesaadavust ning mille puhul eelistatakse lühikesi tarneahelaid. Banaanide puhul võib eelistada kolmandatest riikidest pärit õiglase kaubanduse tooteid ainult siis, kui liidu päritolu samaväärsed tooted ei ole kättesaadavad. Tooted peaksid kajastama võimalikult palju piirkonna toitumisharjumusi ja põllumajanduskultuuride liike;
- kava raames ei tohiks jagada tooteid, millele on lisatud suhkrut, rasva, soola ja/või magusaineid; komisjon peaks seda liiki toodete jagamist võimaldavad erandid kaotama;
- edasisel rakendamisel tuleks keskenduda sõimedele, lasteaedadele ja algkoolidele;
- haldusmenetluse lihtsustamiseks on soovitatav muuta toetusetaotluste esitamise tähtaeg paindlikumaks, vaadata läbi tähtaegade möödumise järel vähendatavate maksete süsteem, suurendada paindlikkust eelarve ümberpaigutamisel ja ümberjaotamisel, lihtsustada riigihankemenetlust ja säilitada kaugkontrollid;
- kava hankemenetlustes osalejate seas ei tohiks olla ülekaalus väiksemaid põllumajandustootjaid varju jätvad suured tarnijad;
- tuleks luua foorum, mis ärgitaks liikmesriike jagama parimaid tavasid, et teha kindlaks

edukad viisid kava rakendamise ühtlustamiseks.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ühise turukorralduse määrusega ette nähtud koolipuuvilja, -köögivilja, -piima ja piimatoodete kava rakendamise kohta (2021/2205(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus¹ (ühise turukorralduse määrus), mis on ELi koolipuuvilja-, -köögivilja-, piima- ja piimatoodete kava õiguslik alus,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 14. juuli 2022. aasta Euroopa rakendamishinnangut „Implementation of the EU School Scheme for fruit, vegetables and milk products: a mid-term review“ (ELi koolipuuvilja, -köögivilja ja piimatoodete kava rakendamine),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega³,
- võttes arvesse komisjoni 3. novembri 2016. aasta rakendusmäärust (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks⁴,
- võttes arvesse komisjoni 3. novembri 2016. aasta delegeeritud määrust (EL) 2017/40, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima pakkumiseks⁵,
- võttes arvesse komisjoni 7. juuli 2022. aasta rakendusotsust (EL) 2022/1187, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2022/493 koolipuuvilja ja -köögivilja ning koolipiima

¹ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

² ELT L 435, 6.12.2021, lk 1.

³ ELT L 437, 28.12.2020, lk 1.

⁴ ELT L 5, 10.1.2017, lk 1.

⁵ ELT L 5, 10.1.2017, lk 11.

kava raames ajavahemikul 1. augustist 2022 kuni 31. juulini 2023 liikmesriikidele antava liidu toetuse lõplike eraldiste osas⁶ ning mille eesmärk on olemasolevaid vahendeid täielikult ära kasutada ja lahendada koolikava rakendamisel tekkinud probleeme, mis tulenevad Ukrainast pärit laste sundrändest pärast Venemaa alustatud sõjalist agressiooni,

- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse oma 20. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni strateegia „Talust taldrikule“ kohta õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks⁷,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrust (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist⁸,
- võttes arvesse komisjoni 25. märtsi 2021. aasta teatist mahetootmise arendamise tegevuskava kohta (COM(2021)0141),
- võttes arvesse komisjoni 3. veebruari 2021. aasta teatist „Euroopa vähktõvevastase võitluse kava“ (COM(2021)0044),
- võttes arvesse kontrollikoja 24. oktoobri 2011. aasta eriaruannet nr 10/2011 „Kas koolipiima ja koolipuuvilja programmid on mõjusad?“,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- arvestades 16. novembri 2010. aasta otsust 5.COM 6.41, millega UNESCO vaimse kultuuripärandi konventsiooni valitsustevaheline komitee kiitis heaks Vahemere toitumistava kandmise inimkonna vaimse kultuuripärandi nimekirja,
- võttes arvesse oma 29. aprilli 2021. aasta resolutsiooni Euroopa lastegarantii kohta⁹,
- võttes arvesse nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii¹⁰,
- võttes arvesse Euroopa terviseküsitlusuuringut (EHIS 3. laine),
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa laste rasvumise seireuuringut (WHO COSI) ja selle esimest viit uuringut, mis viidi läbi aastatel 2007–2020,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1

⁶ ELT L 184, 11.7.2022, lk 56.

⁷ ELT C 184, 5.5.2022, lk 2.

⁸ ELT L 150, 14.6.2018, lk 1.

⁹ ELT C 506, 15.12.2021, lk 94.

¹⁰ ELT L 223, 22.6.2021, lk 14.

lõike 1 punkti e ja 3. lisa,

- võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit (A9-0096/2023),
- A. arvestades, et tervisliku, mitmekesise ja tasakaalustatud toitumise edendamine koos tervisliku eluviisiga, sealhulgas füüsilise aktiivsusega, on järjest olulisemaks muutuv küsimus, mis peaks saama meie ühiskonnas esmatähtsaks; arvestades, et toitumise ja elustiili vahel on vaja terviklikku ja igakülgset lähenemisviisi; arvestades, et iga kolmas 6–9-aastane laps ELis on ülekaaluline või rasvunud¹¹; arvestades, et tervislik toitumine võib vähendada teatavate krooniliste haiguste ohtu; arvestades, et tervisliku toitumise edendamine on haigusi ennetav meede ja investering rahvatervisesse;
- B. arvestades, et 53 % eurooplastest loetakse ülekaaluliseks¹²; arvestades, et haridustasemega on seotud selge muster, mis näitab, et ülekaaluliste inimeste osakaal väheneb haridustaseme tõustes;
- C. arvestades, et alus kestlikule ja tervislikule ühiskonnale pannakse koolis;
- D. arvestades, et mitmekülgset, tasakaalustatud ja tervislikku toitumist propageeriv toitumisõpetus on tervislike tarbimisharjumuste edendamisel hädavajalik ja seetõttu tuleks seda kogu ELis tõhustada;
- E. arvestades, et kõigil koolilastel peaks olema võrdne ja õiglane juurdepääs tervislikele, toitvatele ja kestlikele toiduainetele;
- F. arvestades, et teadlikkuse suurendamine ja laste harimine kogu ELis sellistes küsimustes nagu kohalikud toiduahelad, hooajalisus, mahe- ja integreeritud põllumajandus, mitmekesine ja tasakaalustatud toitumine, toiduga kindlustatus, kliimamuutused, loomade heaolu ning toidutootmise kestlikkus ja toidu raiskamine on äärmiselt tähtis;
- G. arvestades, et lastel võib olla oluline roll oma vanemate, sugulaste ja eakaaslaste teavitamisel ja teadlikkuse suurendamisel teadlikust, mitmekülgsest, tasakaalustatud ja kestlikust toitumisest ning tervislikust eluviisist;
- H. arvestades, et uuringute kohaselt vähendab värskete puu- ja köögiviljade tarbimine tasakaalustatud toitumise osana eluohtlike haiguste riski ja aitab leevendada toidusüsteemide keskkonnamõju; arvestades, et laste ja noorte puu- ja köögiviljade tarbimise tase ei ole rahuldav; arvestades, et eri Euroopa liikmesriikides tarbitavate puu- ja köögiviljade kogused on märkimisväärselt erinevad;
- I. arvestades, et WHO 2002. aasta aruandes märgiti, et vähene puu- ja köögiviljade tarbimine on üks kümnest peamisest riskitegurist, mis aitab kaasa teadaolevatest põhjustest tingitud suremusele;

¹¹ Maailma Terviseorganisatsioon, „WHO European Regional Obesity Report 2022“ (WHO Euroopa piirkondlik rasvumise aruanne 2022), Kopenhaagen: WHO Euroopa piirkondlik büroo, 2022.

¹² Eurostat, „[Over half of adults in the EU are overweight](#)“ (Üle poole täiskasvanutest ELis on ülekaalulised), 21. juuni 2021.

- J. arvestades, et lastele ja noorukitele tervisliku, mitmekesise ja tasakaalustatud toitumise tähtsust õpetavatel meetmetel võib olla positiivne mõju kogu ühiskonnale, eriti pikaajalises perspektiivis;
- K. arvestades, et ELis läheb hinnanguliselt 20 % kogu toodetud toidust kaduma või raisku, kusjuures kodumajapidamistes tekib üle poole kogu toidujäätmetest, millel on negatiivne sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnavaline mõju; arvestades, et eakohased haridusmeetmed, mis soodustavad heade tavade kasutuselevõttu, võiksid pikaajalises perspektiivis toidujäätmete vähendamisele ELis oluliselt kaasa aidata;
- L. arvestades, et Vahemere toitumisviis on söömistava, mis põhineb tervislikel harjumustel ja toitumustril, millel on suur kasu tervisele ja mida on tunnistanud ka teadusringkonnad;
- M. arvestades, et meetmed, mille eesmärk on pakkuda kõigile koolilastele, olenemata nende sotsiaal-majanduslikust taustast, tasuta juurdepääsu tervislikele toiduainetele, võivad avaldada kumulatiivset positiivset mõju laste füüsilisele ja vaimsele tervisele ning arengule ja sotsiaalsele heaolule; arvestades, et need meetmed võivad panna aluse säästvatele tarbimisele hilisemas elus ning neil võib olla kaudne positiivne mõju ka kohalike kogukondade, eelkõige väikeste põllumajandusettevõtete ja põllumajanduslike pereettevõtete arengule;
- N. arvestades, et toidutootmise standardid ELis on maailma kõrgeimad ja rangeimad, eriti kestlikkuse suhtes;
- O. arvestades, et äärepoolseimatel piirkondadel, eelkõige saarestikualadel kaugete saartega, on selliste toiduainete korrapärase tarnimise tagamisel suuremad raskused;
- P. arvestades, et ELi koolipuuvilja, -köögivilja ja -piima kava tähtsust tuleks tõsta ja sellest programmist paremini teavitada, et see jõuaks rohkemate osalejateni;
- Q. arvestades, et kehvem toitumine ja terviseprobleemid, näiteks ülekaalulisus, on sagedamini levinud ebasoodsa sotsiaalmajandusliku taustaga laste seas;
- R. arvestades, et järelevalve ja hindamine on ELi koolipuuvilja, -köögivilja ja -piima kava nõuetekohase toimimise tagamiseks hädavajalik;

Järeldused ja soovitused

Eelarve

1. peab kahetsusväärseks asjaolu, et paljudel juhtudel ei ole liikmesriikidele antavad ELi rahalised vahendid piisavad selleks, et jõuda kõikide piirkondade kõigi sihtrühmadeni, motiveerida kõiki koole kavaga ühinema ja saavutada soovitud mõju, nii et mõjutatud oleksid ühtlaselt ja õiglaselt kõik koolid nii ELi kui riikide tasandil; rõhutab, et hästi toimivate programmide jätkumise tagamiseks tuleks praegust jagamiseks antavat abi võtta minimaalseks jagamise aluseks ka tulevikus;
2. taunib asjaolu, et mõned liikmesriigid ei kasuta olemasolevat eelarvet täielikult ära, peamiselt suure hulga haldus- ja bürokraatlike menetluste tõttu; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema enne järgmist koolikava läbivaatamist koostööd, et hinnata

liikmesriikide tulemusi, koostada usaldusväärne analüüs põhjuste kohta, miks liikmesriigid kasutavad olemasolevat eelarvet ära erinevalt, ning anda rohkem liikmesriikide parimatel tavadel põhinevaid suuniseid;

3. kutsub komisjoni üles suurendama koolipuuvilja, -kõogivilja, -piima ja piimatoodete kava jaoks ette nähtud kogueelarvet ning kaaluma õiglast ümberjagamist kavas osalejate vahel, et jagada mõne liikmesriigi kasutamata summad teistele, kes näitavad üles tahet ja suutlikkust kasutada rohkem, kui neile on eraldatud; rõhutab, et kava eelarve suurendamine võimaldaks suurendada jagamise sagedust nädalas ja pikendada jagamise kestust kogu kooliaasta jooksul;
4. kutsub komisjoni üles võtma arvesse raskete toiduallergiatega, -talumatuse ja muude toitumispiirangutega laste olukorda ning eraldama kava raames täiendavaid rahalisi vahendeid alternatiivsete mitmekesiste toodete hankimiseks, et tagada kava kaasavus;
5. kutsub komisjoni üles hindama võimalust koostoime loomiseks koolikava ja olemasolevate tervisliku hommikusöögi algatuste ja programmide vahel, mis on mõeldud regulaarseks koolitoitude jagamiseks, samuti muude rahastamisallikate vahel, et kaasata kooskõlas Euroopa lastegarantii eesmärkidega rohkem lapsi;
6. soovib, et kuigi jagamiseks antav abi peaks jätkuvalt olema mitmekesine, peaksid muud kaasnevate meetmetega ning kava järelevalve ja hindamisega seotud kulud olema püsikulud, et parandada liikmesriikide tegevuse järjepidevust ja planeerimist;
7. nõuab tungivalt, et komisjon astuks samme selleks, et liikmesriigid tagaksid kavaga hõlmatud toodetele minimaalse kvaliteeditaseme, mida võiks arvesse võtta ka eelarve kasutamisel ja osalevate riikide eesmärkide saavutamisel;
8. kutsub komisjoni üles korrapäraselt hindama võimalust kava eelarvet järk-järgult suurendada, arvestades selle kasulikkust kogu ühiskonnale;
9. tuletab meelde, et kehvade kvaliteediga toodete pakkumisel on kava rakendamisele negatiivne mõju, sest see toob kaasa vähese huvi tarbimise vastu ja suurendab toidu raiskamist; on seisukohal, et toetuskõlblikeks tuleks pidada ka puu- ja kõogivilja ülejääke, sealhulgas neid, mille väljanägemine on kehv, kuid mis on täiesti söögikõlblikud; kutsub lisaks komisjoni ja liikmesriike üles hindama koolikavaga tekitatud toidujäätmete kogust ning tegema kindlaks võimalikud põhjused, selgitama kasutamata toodete probleemi ja andma suuniseid kavaga seotud toidujäätmete vähendamiseks kooskõlas ELi toidukao ja jäätmete vähendamise eesmärkidega, vältides samal ajal halduskoormuse panemist liikmesriikidele, koolidele ja tarnijatele;

Haridusmeetmed

10. tunnistab haridusmeetmete tähtsust teadlikkuse suurendamisel puu- ja kõogiviljade, eriti värskete, hooajaliste, kohalike ja piirkondlike toodete, samuti piima ja piimatoodete toiteväärtusest seoses kava eesmärkide saavutamiseks; märgib vajadust viia haridusmeetmed kooskõlla strateegia „Talustaldrikule“ ja Euroopa vähktõvevastase võitluse kava eesmärkidega; juhib tähelepanu sellele, et põllumajandusettevõtete külastamine on oluline tegevus, mis aitab lastel ja noortel taastada seose põllumajandusega, tutvuda kestliku põllumajanduse tavadega ning õppida tundma ja näha vahetult ELi põllumajanduse hädavajalikkuse rolli ohutu ja toitva toiduga

kindlustamisel ja selle olulist panust keskkonna, maastiku ja elurikkuse kaitsmisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama digitaalsete vahendite ja digitaalsete õppematerjalide kasutuselevõttu, tuginedes COVID-19 pandeemiast saadud kogemustele, et individuaalset õpitegevust vajaduse korral täiendada;

11. kutsub liikmesriike üles tagama, et vähemalt 10 % koolikavale igal aastal eraldatavast ELi ja riiklikust toetusest eraldatakse haridusmeetmetele, et suurendada nende sagedust ja laiendada nende ulatust, kuna üksnes toodete jagamisest tervislike eluviiside juurutamiseks ei piisa;
12. kutsub komisjoni üles andma rohkem suuniseid haridusmeetmete sisu kohta, tuginedes liikmesriikide parimatele tavadele ning vähendades koolide haldus- ja finantskoormust; rõhutab, et haridusmeetmed peaksid keskenduma sellistele aspektidele nagu tervislikud, kestlikud, mitmekesised ja tasakaalustatud toitumisharjumused, toitumine ja kulinaarsed oskused, toiduallergeenid ja alternatiivid, põllumajandus üldiselt ja eelkõige kestev põllumajandus, sealhulgas mahepõllumajandus, integreeritud tootmismeetodid, loomade heaolu, toiduga kindlustatus, kliimamuutused ning toidu raiskamise vältimine ja vähendamine; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama tervishoiu ja toitumise, keskkonna, põllumajanduse ja hariduse eest vastutavate riiklike asutuste asjakohast kaasamist sobivate ja interaktiivsete kaasnevate meetmete väljatöötamisse, võttes arvesse vanuserühmi ning toitumise, kultuuriliste harjumuste või põllumajandustavade seotud kohalikke eripärasid;
13. rõhutab vajadust kaasata haridusmeetmetesse paremini õpetajaid ja muid koolitöötajaid, asjaomaseid pädevaid asutusi ning edendada teiste sidusrühmade, sealhulgas lapsevanemate, kohalike tootjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist haridusmeetmetes; rõhutab, et programmi viivad ellu kvalifitseeritud töötajad, kes koolitavad piisavalt programmiga seotud õpetajaid, sööklatöötajaid, kokkasid ja toitumisspetsialiste; rõhutab, et kohalike tootjate valimine kooli lähedalt hõlbustaks haridusmeetmete rakendamist;

Kohaldamisala

14. rõhutab, et turustatavad tooted peaksid pärinema EList ja olema peamiselt töötlemata, vajaduse korral mahepõllumajanduslikud, kohapeal toodetud ja võimaluse korral Euroopa kvaliteeditähistega; märgib, et Euroopa kvaliteedimärgiste ja mahetoodete turg on liikmesriikide vahel jaotunud ebaühtlaselt ning et nendel toodetel on suuremad kulud; kutsub komisjoni üles kehtestama kohustused, millega tagatakse, et tooted vastavad objektiivsetele kriteeriumidele, hõlmates tervise-, keskkonna-, kvaliteedi- ja eetilisi kaalutlusi, loomade heaolu, hooajalisust, mitmekesisust ja kohalike toodete kättesaadavust ning eelistades lühikesi tarneahelaid; rõhutab, et banaanide ja muude troopiliste puuviljade puhul tuleks eelistada EList ja selle äärepoolseimast piirkondadest pärit tooteid; rõhutab, et tooted peaksid olema võimalikult mitmekesised, kajastama hooajalist kättesaadavust, kohalikke tervislikke toitumisharjumusi ja põllumajanduskultuuride liike;
15. soovib, et ELi koolikava raames jagataks vähemalt 25 % ulatuses mahepõllumajanduslikke tooteid, võttes muu hulgas kasutusele keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumid, mis aitaksid edendada mahepõllumajandusliku toidu riigihankeid ELi mahepõllumajanduse tegevuskava raames, aidates seeläbi kaasa

strateegia „Talust taldrikule“ eesmärkide saavutamisele ja nendega vastavusse viimisele;

16. toonitab, et kava raames ei tohiks lubada jagada tooteid, millele on lisatud suhkrut, rasva, soola või magusaineid; kutsub komisjoni üles koostöös liikmesriikide ning tervishoiu- ja toitumisasutustega hoolikalt analüüsima erandeid, mis võimaldavad jagada teatavat liiki tooteid, millel on piiratud suhkru- ja rasvasisaldus, eesmärgiga neid rangelt piirata või kõrvaldada, et kava püsiks kooskõlas oma eesmärkide ja laiemate ELi poliitikaeesmärkidega; kutsub liikmesriike üles võimaldama tihedat ja tõhusat koostööd tervishoiu- ja toitumis-, põllumajandus-, keskkonna- ja haridusasutuste vahel rahastamiskõlblike toodete ja haridustegevuste loetelu koostamisel, järgides täielikult koolikava eesmärke;
17. teeb ettepaneku, et apelsinide tarbimise (ja seega C-vitamiini tarbimise) suurendamiseks tuleks koolidesse paigutada iseteenindusega tsitrusviljade mahlapress, et oleks võimalik valmistada naturaalselt apelsinimahla (ilma vett lisamata);
18. teeb ettepaneku, et kava edasisel rakendamisel tuleks keskenduda sõimedele, lasteaedadele ja algkoolidele, kuna lapsed peaksid omandama tervislikud ja kestlikud harjumused ja kalduvuse tervislikule eluviisile juba varases eas, kuid tähelepanu tuleks pöörata ka keskkoolidele;
19. tuletab meelde, et juurdepääsu tervislikule ja kestlikule toidule ning korralikule toitumisele haridusele mõjutab sotsiaalmajanduslik keskkond; kutsub komisjoni üles kaaluma sihtrühmade läbivaatamist, et tagada, et juurdepääs tervislikule ja toiteväärtuslikule toidule ning haridusmeetmetele kooskõlas strateegia „Talust taldrikule“ ja Euroopa lastegarantii eesmärkidega on esmajärjekorras tagatud vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevatele lastele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võimaldama toodete ja haridusmeetmete paindlikku ühendamist, mis põhineks sihtrühmade tegelikel vajadustel;
20. rõhutab, et mõnes liikmesriigis, eriti maapiirkondade koolides, ei pruugi teatud toodete tarbimine olla laste jaoks atraktiivne, kuna need on neile juba oma majapidamises kättesaadavad; on seisukohal, et sellises olukorras oleks alternatiivne lahendus vahendid ümber jaotada, et arendada kohalikku, väikesemahulist majandustegevust, mis toodaks mitmekesisemat toodangut;

Haldusmenetluse ühtlustamine

21. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid vähendaksid kava rakendamise seotud halduskoormust, eelkõige jagamise meetmete puhul, et parandada osalemismäärasid ja riigieelarve kasutamist; on seisukohal, et üks võimalus kava ühtlustamiseks oleks lihtsustada hankemenetlusi, pikendada lepingute kestust ja vähendada seeläbi kontrolliga seotud halduskoormust, et osaleda soovivad koolid ei peaks halduskoormust kandma;
22. tuletab meelde, et hankemenetlused, isegi kui need on lihtsustatud, peaksid pakkumuste hindamisel olema kooskõlas majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriumidega; rõhutab, et madalaima hinna taotlemine hankemenetluse ainsa kriteeriumina kahjustab koolikava eesmärke ja väikepõllumajandustootjate osalemist; rõhutab, et hankemenetlused peavad tagama võrdse juurdepääsu ja ausa konkurentsi, et suurtel

tarnijatel ei oleks kavas osalevate väiksemate põllumajandustootjate ees ebaõiglast eelist; rõhutab, et esmatahtsaks tuleks pidada kohalikke tooteid ja lühikesi tarneahelaid, samuti tootjaorganisatsioonide, põllumajandusühistute ja põllumajandustootjate turgude tooteid; rõhutab, et piisava minimaalse pakendi kasutamine koolikava toodete transportimisel ja jaotamisel peaks olema samuti ostuotsuste tegemise kriteerium, võttes arvesse koolide ladustamis- ja jahutusvõimsust ning vajadust säilitada toodete kvaliteet ja ohutus;

23. kutsub komisjoni üles uurima, kas koolid võiksid sõlmida pikemaajalisi lepinguid, mille puhul oleks võimalik hindu uuesti läbi rääkida, kuna see vähendaks vajadust koostada suurel hulgal dokumente; rõhutab, et see võib motiveerida rohkem põllumajandustootjaid kavas osalema, eelkõige väikepõllumajandustootjaid;
24. nõuab tungivalt, et liikmesriigid vähendaksid ja lihtsustaksid kava alusel toetuse saajatelt nõutavat dokumentatsiooni, et leevendada neil lasuvat halduskoormust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama digitaalsete vahendite ja digitaalsete õppematerjalide kasutust dokumendihalduses;
25. rõhutab õpetajate ja teiste haridustöötajate ja järelevalvepersonali kui eeskuju tähtsust tervislike toodete tarbimisel ning nõuab vajalikku eelarve- ja haldusalast paindlikkust, et võimaldada sellistel isikutel osaleda koolikavades ja näidata oma hoole all olevatele lastele tervislikke toitumisharjumusi;
26. teeb ettepaneku ühtlustada nii liikmesriikide pädevate asutuste kui ka kava kaudu toetuse saajate juhtimis-, kontrolli-, järelevalve- ja hindamisnõudeid;
27. teeb ettepaneku luua foorum, mis ärgitaks liikmesriike jagama parimaid tavasid, et teha kindlaks edukad viisid kava rakendamise ühtlustamiseks; tuletab meelde komisjoni korraldatud kodanikuühiskonna dialoogirühmade kohtumisi, mille raames juba praegu toimuvad korrapärased arutelud koolikava üle, ning soovitab seda foorumit edasi arendada; kutsub komisjoni üles uurima võimalust, et kandidaatriigid osaleksid koolikavale pühendatud foorumil vaatlajatena;
28. kutsub komisjoni üles uurima võimalust võtta kandidaatriikide jaoks kasutusele koolikava, mida rahastatakse olemasolevate vahendite, näiteks ühinemiseelse abi rahastamisvahendi ning naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Global Europe“ kaudu;

Järelevalve ja hindamine

29. palub komisjonil kehtestada meetod täielike, ühtlustatud ja võrreldavate andmete kogumiseks, et esitada koondandmeid, mis on vajalikud kava mõju nõuetekohaseks eel- ja järelhindamiseks kogu Euroopas;
30. palub komisjonil uurida võimalust võtta kasutusele ühised näitajad, mille alusel hakatakse hindama kava rakendamist pärast 2023. aastat; juhib tähelepanu sellele, et andmebaasid, mida saaks nende näitajate väljatöötamiseks kasutada, on juba riiklike strateegiate kaudu kättesaadavad ja need tuleks edaspidi kavas lisada; kutsub komisjoni üles mängima aktiivsemat rolli ning andma liikmesriikidele tagasisidet ja suuniseid, tuginedes olemasolevatele headele tavadele, et aidata neid paremini kava rakendamisel ja järelevalves;

Kommunikatsioon

31. kutsub komisjoni üles töötama välja tõhustatud kommunikatsiooni- ja avalikustamise strateegiat, et suurendada selle kava kasutuselevõttu liikmesriikide koolides, eriti nendes, kus osalemismäär on väike, ning muuta oma rahaline panus ja kava tuntumaks; rõhutab, et koolide kavas osalemise julgustamiseks võiks kasutada ka ELi üldsusele mõeldud materjale;
32. kutsub komisjoni üles pöörama suuremat tähelepanu kavaga hõlmatud toodete tootmisest ja jagamisest teavitamisele, pöörates erilist tähelepanu piirkondlike ja kohalike toodete edendamisele, töötades välja ja pakkudes liikmesriikidele ühtsemat materjali, et suurendada teadlikkust ja anda kava kohta teavet;
 -
 - ◦
33. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	22.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 43 -: 2 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Dacian Cioloș, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Paola Ghidoni, Francisco Guerreiro, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Chris MacManus, Colm Markey, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Rosanna Conte, Claude Gruffat, Anja Hazekamp, Ladislav Ilčić, Petros Kokkalis, Benoît Lutgen, Gabriel Mato, Alin Mituța, Christine Schneider, Irène Tolleret
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Niclas Herbst

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

43	+
ECR	Mazaly Aguilar, Ladislav Ilčić, Krzysztof Jurgiel, Veronika Vrecionová
ID	Rosanna Conte, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Niclas Herbst, Jarosław Kalinowski, Benoît Lutgen, Colm Markey, Gabriel Mato, Marlene Mortler, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller, Irène Tolleret
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis, Chris MacManus
Verts/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Bronis Ropė, Sarah Wiener

2	-
The Left	Anja Hazekamp
Verts/ALE	Francisco Guerreiro

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu